

Hoofdstuk 2 (blz. 53)

1. De volgende vijf Aristotelische kenmerken vallen hier op:
 - In zijn categorische syllogismen betreft Aristoteles de waarneming in logische structuren waarmee hij verzamelingen weergeeft.
 - Hij heeft belangstelling voor de biologie, die ook op waarneming berust.
 - De persoonlijkheid van Aristoteles verwijst naar een aandacht voor de wereld waarin nog vele geheimen onopgelost liggen (zie ook zijn houding in het schilderij “De School van Athene” door Raphael, 1510).
 - Aristoteles ontwierp een causaliteitsleer; het zoeken naar oorzaken maakt een kern uit van iedere wetenschap.
 - Hij heeft een universele aanpak voor het begrijpen van de wereld, waarin ook de astronomie aan bod komt. Die gaat in latere fasen van de ontwikkeling van wetenschap, bijvoorbeeld in de eerste wetenschappelijke revolutie, opnieuw een grote rol spelen.
2. De volgende vier redenen komen in aanmerking:
 - Er was sprake van een elitaire samenleving, waarin de elite niet veel met de dagdagelijkse werkelijkheid te doen had en zich dus kon bezighouden met theoretische speculaties.
 - Het doen van experimenten werd aanzien als een inbreuk op het Griekse ideaal van het interne evenwicht.
 - Theorieën stonden op een voetstuk en konden niet aangevallen worden met banale argumenten zoals die welke in de dagdagelijkse werkelijkheid werden gevonden.
 - De mens heeft in principe reeds een universele kennis, weet alles al van de wereld, maar is het tijdelijk vergeten. De waarheid kan de mens vinden in hem zelf, door introspectie. De leermeester (Socrates) zorgt ervoor dat de mens deze kennis in zichzelf herontdekt.
3. In een wereld waarin geest en materie samenvallen zijn alle dingen bezielde, en daarmee voorzien van een wil van binnenuit. Deze wil streeft ernaar om tot eenheid en evenwicht te komen, waarbij de vier grote categorieën van de materie (aarde, water, lucht en vuur) elkaar opzoeken en zich met elkaar verenigen. Vanuit dit einddoel is de causaliteitsleer opgesteld, die daarmee teleologisch genoemd wordt (= door het doel veroorzaakt).
4. De Platonische wereld is onveranderlijk, eeuwig terwijl de dagdagelijkse wereld juist veranderlijk is en daarin zijn betrekkelijkheid toont. Antwoord b is dus het beste van de vijf aangeboden keuzen.
5. Volgende Hippocratische principes doen denken aan de moderne wetenschapsleer:
 - Nauwkeurige observatie
 - Zoveel mogelijk methoden van observatie
 - Nauwkeurige notatie van alle bevindingen
 - Openstaan voor ideeën van anderen (met name collega-artsen)
 - Voorzichtigheid bij de behandeling
6. De Galenische geneeskunde heeft vele van zijn misverstanden opgelopen door het ondergeschikt belang dat de waarneming speelde bij het tot stand komen van de diverse ideeën omtrent het menselijk lichaam. In het Griekse denken speelde de waarneming nog slechts een bescheiden rol. Bovendien was de Griekse ingesteldheid er tegen gekant om

binnen te dringen tot in het menselijk lichaam ten koste van het bijzondere evenwicht dat zich in de mens diende te manifesteren; het werd (ook door Galenus) als een fout soort handeling gezien.